

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Bastian Jansen	Datum	7 november 2018
Doorkiesnummer	14030	Ons kenmerk	5759808
E-mail	b.jansen@utrecht.nl	Onderwerp	Afspraken Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
Bijlage(n)	2	Beleidsveld	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Middels deze brief informeren wij u over de voortgang in de besluitvorming rond het gebiedsgerichte bereikbaarheidsprogramma U Ned. Op 30 oktober jongstleden spraken wij elkaar tijdens een informatiebijeenkomst in het provinciehuis reeds over de voortgang van dit programma.

Op 22 november 2018 vindt het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) plaats tussen regio en Rijk. De samenwerkende regionale overheden willen tijdens dit overleg met het Rijk afspraken maken over gecombineerde verstedelijkings- en mobiliteitsopgaven inclusief zicht op de noodzakelijke investeringen die daarvoor nodig zijn.

U Ned, programma en voorgeschiedenis

In juni vond het laatste BO MIRT plaats waarin het programmaplan U Ned werd vastgesteld met drie onderdelen: (1) de Korte Termijn Aanpak, (2) de MIRT Verkenning bereikbaarheidsproblemen naar en van Utrecht Science Park (USP) en op de Multimodale Knoop Utrecht Centraal (MKUC) en (3) het MIRT Onderzoek 'Wonen, Werken, Bereikbaarheid en Leefbaarheid'. Sindsdien zijn rijk en regio gezamenlijk aan de slag met de gestelde doelen uit het programmaplan: het accommoderen van de grote groeiopgaven in de regio en tegelijkertijd het stimuleren van een gezonde en bereikbare leefomgeving.

In U Ned komen ontwikkelingen samen die bij de diverse overheden in aparte beleidstrajecten geagendeerd worden. Bij de provincie gaat het bijvoorbeeld om de regionale uitwerking van het Toekomstbeeld OV. De U10 gemeenten werken gezamenlijk aan een ruimtelijk economisch programma (REP) waarin de opgaven voor wonen, werken en recreëren in samenhang met mobiliteit worden uitgewerkt. In de stad wordt gewerkt aan een nieuwe Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) en Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen (SRSRSB) 2.0. Tegelijkertijd spelen op rijksniveau trajecten rond woningbouwafspraken en besluitvorming rond infrastructurele projecten en programma's.

Datum 7 november 2018
Ons kenmerk 5759808

De samenwerking en het met elkaar in verband brengen van afzonderlijke trajecten kent een lange ontstaansgeschiedenis. In 2010 besluiten Rijk en regio, na een intensief voortraject, tot het MIRT onderzoek OV bereikbaarheid USP in relatie tot de ruimtelijke opgave in de Utrechtse regio. Hieruit is een gezamenlijk beeld ontstaan van aard en omvang van de opgaven en mogelijke oplossingsrichtingen. In 2016 werd de Gebiedsverkenning Utrecht Oost (GUO) opgestart. Deze leverde een beeld op van de urgentie van de Utrechtse groeiopgaven en een gezamenlijke ambitie om een gebiedsgericht bereikbaarheidsprogramma op te starten.

Inhoudelijke keuzes

In stad en regio staan we voor ingrijpende keuzes op het snijvlak van verstedelijking en mobiliteit. In de nieuwe RSU en in het REP zullen keuzes voor verdere verdichting, liefst rond OV-knooppunten, centraal staan. Vooral de wijze waarop verder verdichten hand in hand kan gaan met het verbeteren van de leefkwaliteit en gezondheid van de stedelijke regio en haar bewoners is daarbij dé uitdaging. In de omliggende gemeenten speelt hetzelfde vraagstuk en ligt de uitdaging ook in het behouden van waardevolle landschappen in combinatie met het bieden van perspectief aan gemeenten om zich verder te ontwikkelen.

Uit de regionale uitwerking Toekomstbeeld OV komen de eerste lessen over het bieden van extra capaciteit en verbindingen naar de drukste ontwikkellocaties van de regio naar voren. Eerder deelden wij met u het conceptuele model 'Wiel met spaken' en op basis van onderzoek naar de werking van dit model kunnen rijk en regio nu concluderen dat:

- het ontlasten van Utrecht centraal en het beter benutten van andere OV-knooppunten om belangrijke bestemmingen als USP te ontsluiten effectiever is dan meer capaciteit toe voegen op verbindingen van en naar Utrecht centraal;
- knooppunten die dicht bij de stad liggen zijn effectiever voor de overstap OV–OV en OV–fiets naar belangrijke bestemmingen als USP, vanwege de potentieel zeer korte reistijd over het 'wiel';
- knooppunten op wat meer afstand van de stad zijn effectief voor de overstap auto–OV en kunnen dienen als regionale hub voor mensen die een bestemming hebben in het stedelijk gebied.

Rijk en regio zien de noodzaak om nu al een aantal "no regret maatregelen" te nemen om de huidige ontwikkellocaties mogelijk te maken, en tegelijk de bereikbaarheid van het USP te garanderen in de komende jaren. Deze maatregelen zijn in alle toekomstige verstedelijkingsscenario's zinvol. Een belangrijk element daarin is om het USP beter aan te laten sluiten op het spoornetwerk door knooppunten een prominentere rol te laten spelen in het OV-systeem. Op langere termijn vergt dit, naast investeringen in de knooppunten, ook een verandering van het vervoersconcept op het hoofdrailnet en investeringen in verbindingen naar regionale verstedelijkingslocaties, wat de noodzaak van betrokkenheid van rijk en omliggende gemeenten verder onderstreept. Rijk en regio maken in het BO MIRT afspraken over een stapsgewijze aanpak hoe de maatregelen voor de langere termijn gezamenlijk verder uitgewerkt worden.

Bekostiging

De keuzes die we moeten maken en de grote opgaven waar we voor staan gaan helaas voorlopig gepaard met weinig investeringsruimte voor bereikbaarheid vanuit het rijk. Dat geldt voor alle stedelijke regio's met vergelijkbare groeiopgaven. Wij bekijken met het ministerie of de MIRT-spelregels, die 75% financiering van Rijkszijde voorschrijven bij de start van een MIRT-verkenning, niet

Datum 7 november 2018
Ons kenmerk 5759808

te veel in de weg zitten om vervolgsafspraken te maken. Het ministerie van IenW is in het nieuw op te zetten Mobiliteitsfonds (vanaf 2030) ook op zoek naar deze nieuwe spelregels die het maken van gecombineerde afspraken over verstedelijking en mobiliteit centraal zet. En wij zoeken, met rijk en G4 partners naar alternatieve manieren om investeringen te bekostigen, bijvoorbeeld door gebiedsontwikkeling en investeringen in infrastructuur meer hand in hand te laten gaan. Dergelijke ideeën vergen mogelijk aanpassingen van wetgeving, waardoor wederom betrokkenheid van het rijk, in dit geval tot op kabinetsniveau, essentieel is.

Korte Termijn Aanpak; Goed op Weg

Met de 15 miljoen euro die in juni door rijk en regio beschikbaar is gesteld voor de Korte Termijn Aanpak wordt voor een periode van drie jaar, dat wil zeggen tot 2023, ingezet op drie soorten gedragsmaatregelen: doelgroepenaanpak, werkgeversaanpak en logistiek. Met deze aanpak hebben wij de samenwerking met regionale partners, zoals o.a. het werkgeversnetwerk, kunnen voortzetten. In januari wordt het definitieve pakket met maatregelen gepresenteerd van deze zogenaamde Goed op Weg aanpak.

No Regret maatregelen tot 2025 en investeringen tot 2030

Voor het komend BO MIRT zetten wij in op investeringsafspraken voor infrastructurele “no regret maatregelen” tot 2025 gericht op de eerste, noodzakelijke stappen om het USP bereikbaar te houden en huidige ontwikkellocaties te faciliteren. Daarnaast blijft het onze missie om investeringsafspraken te maken voor de middellange termijn (2030), gericht op maatregelen om de knelpunten die zich voordoen voor het openbaar vervoer en de fiets op de MKUC, het USP en de verbinding tussen MKUC–USP op te lossen. Ter voorbereiding hiervan zijn de resultaten van de Pré-Verkenning, met probleemanalyse, opgaven en afbakening van de oplossingsrichtingen, bijgevoegd.

MIRT onderzoek Utrecht (MOU)

Inzet voor het BO MIRT is ook gericht op het maken van een afspraak over het starten van een MIRT onderzoek naar Wonen, Werken, Bereikbaarheid en Leefbaarheid in de metropoolregio Utrecht, gericht op de langere termijn (2040). Regio en Rijk hebben hiervoor een plan van aanpak opgesteld. Het gaat in dit MIRT onderzoek om:

- verminderen van de druk op de woningmarkt en realiseren van (duurzame) woningbouwlocaties;
- voorzien in de noodzakelijke voorwaarden voor economische groei;
- oplossen van de bereikbaarheidsknelpunten in en rond regio Utrecht uit de Nationale Markt en Capaciteitsanalyse en aanvullende regionale onderzoeken uit de Gebiedsverkenning Utrecht Oost (GUO), U Ned en de netwerkuitwerkingen van het Toekomstbeeld OV;
- opgaven op het gebied van leefbaarheid/duurzaamheid.

Gezamenlijk investeren in de aanpak van deze langere termijn opgaven levert optimaal rendement op voor de metropoolregio Utrecht en Nederland als geheel. Het MIRT onderzoek is gericht op de opgaven die ruimte vragen in de regio, zoals wonen, werken, landschap en mobiliteit. Door deze opgaven in samenhang te bekijken ontstaat een stip op de horizon voor ruimtelijke ordening en mobiliteit, waar regionale overheden programma's voor wonen, werken en mobiliteit op kunnen baseren. Het concept plan van aanpak MOU treft u aan in de bijlage bij deze brief.

Burgemeester en wethouders

Gemeente Utrecht

Datum 7 november 2018
Ons kenmerk 5759808

Na 22 november en het AO MIRT in de Tweede Kamer een week later, komen wij met een brief bij u terug op de uitkomsten van het BO MIRT.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders,

De secretaris,

De burgemeester,